

Tema: Special- undervisning

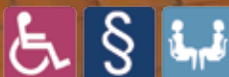
Indhold

Interview:
Skoletid på stand by

Specialundervisning -
3 typiske problemstillinger

Når kommunen kører sagen

Skolen skal inddrage forældrene

Indhold

Det er vigtigt at lære af sine erfaringer - og give sin viden videre.

At rådgive mennesker med handicap om handicapkompenserende ydelser er DUKHs vigtigste opgave. Men en anden væsentlig del af arbejdet i DUKH handler om at samle de erfaringer sammen, som vi får gennem vores rådgivningsarbejde.

Derfor foretager vi i DUKH løbende en gennemgang og en analyse af de situationer, som vi rådgiver om.

Vi bruger denne viden, når vi er i kontakt med de centrale myndigheder - samt når vi rådgiver kommuner, underviser, holder foredrag og skriver artikler.

I 2007 har DUKH analyseret rådgivningserfaringerne på specialundervisningsområdet.

I DUKH ser vi naturligvis ikke hele virkeligheden. Vi møder kun de sagsforløb, hvor der af den ene eller anden grund er opstået problemer. Desuden taler vi i mange tilfælde kun med sagens ene part. Derfor er DUKHs rådgivningserfaringer ikke repræsentativ for kommunernes sagsbehandling på dette område.

Alligevel er vi af den opfattelse, at vores rådgivningserfaringer er vigtige. Vi ser generelle tendenser, og vi kan danne os et indtryk af de faktorer, der spiller ind, når det så går galt i en sag. Vi kan med andre ord bruge vores rådgivningserfaringer til at illustrere nogle af de retssikkerhedsmæssige problemer, der kan opstå i et sagsforløb.

Dette nummer af DUKHsen handler om specialundervisningsområdet. Vi ser nærmere på nogle af de områder, hvor vi fra vores rådgivningserfaring kan se, at der er problemer.

DUKH mener:	side 3
Interview: Skoletid på stand by	side 4
Specialundervisning - 3 klassiske problemstillinger	side 8
Når kommunen kører sagen	side 12
Skolen skal inddrage forældrene	side 16
Specialundervisning - mer' end undervisning	side 19
Det betaler sig at klage	side 21
Guide til yderlig viden	side 22

»DUKHsen« er et temahæfte om sagsbehandling på handicapområdet. Bladet udgives af Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet fire gange årligt.

Formålet er at belyse centrale problemstillinger, når det gælder sagsbehandling og retssikkerhed på handicapområdet og formidle DUKHs væsentligste erfaringer fra vores rådgivningsvirksomhed på området.

Ambitionen er, at »DUKHsen« skal kaste lys over praksis på handicapområdet og medvirke til at skabe debat om nogle af de aspekter af sagsbehandlingen, som giver anledning til problemer.

Bladet henvender sig til borgere og sagsbehandlere med faglig eller personlig interesse i området.

Udgiver:

DUKH ▫ Banegårdspladsen 2, 2. ▫ 6000 Kolding ▫ Tlf. 7630 1930 ▫ Fax 7554 2669 ▫ mail@dukh.dk ▫ www.dukh.dk

ISSN: 1903-0568

Ansvarshavende
Redaktion og kontaktperson:

Alice Brun
Thomas Christensen,
thomas.christensen@dukh.dk
dr. tlf.: 22 68 10 47

"Kommunen - det er dem nede på Rådhuset..."

DUKH mener: Dem på kommunen - og skolelederen

af centerleder Alice Brun

FOLKESKOLENS FORMÅLPARAGRAF

§ 1. FOLKESKOLEN SKAL I SAMARBEJDE MED FORÆLDRENE GIVE ELEVERNE KUNDSKABER OG FÆRDIGHED-ER. DER: FORBEREDER DEM TIL VIDERE UDDANNELSE OG GIVER DEM LYST TIL AT LÆRE MERE. GØR DEM FORTROLIGE MED DANSK KULTUR OG HISTORIE, GIVER DEM FORSTÅELSE FOR ANDRE LANDE OG KULTURER. BIDRAGER TIL DERES FORSTÅELSE FOR MENNESKETS SAMSPIL MED NATUREN OG FREMMER DEN ENKELTE ELEVS ALSIDIGE UDVIKLING

STK. 2. FOLKESKOLEN SKAL UDVIKLE ARBEJDSMETODER OG SKABE RAMMER FOR OPLEVELSE, FORDYBELSE OG VIRKELYST, SÅ ELEVERNE UDVIKLER ERKENDELSE OG FANTASI OG FÅR TILLID TIL EGNE MULIGHEDER OG BAGGRUND FOR AT TAGE STILLING OG HANDLE.

STK. 3. FOLKESKOLEN SKAL FORBEREDE ELEVERNE TIL DELTAGELSE, MEDANSVAR, RETTIGHEDER OG PLIGTER I ET SAMFUND MED FRIHED OG FOLKESTYRE. SKOLENS VIRKE SKAL DERFOR VÆRE PRÆGET AF ÅNDSFRIHED, LIGEVÆRD OG DEMOKRATI.

§ 2. FOLKESKOLEN ER EN KOMMUNAL OPGAVE, JF. DOG § 20, STK. 3. KOMMUNALBESTYRELSEN HAR ANSVARET FOR, AT ALLE BØRN I KOMMUNEN SIKRES VEDERLAGSFRI UNDERVISNING I FOLKESKOLEN. KOMMUNALBESTYRELSEN FASTLÆGGER, JF. § 40 OG § 40 A, MÅL OG RAMMER FOR SKOLERNES VIRKSOMHED INDEN FOR DENNE LOV.

Folkeskolen er - endnu - en af de helt centrale institutioner i det danske samfund. Her kommer - næsten - alle børn, også børn med forskellige former for handicap. Skolen er derfor en vigtig aktør og samarbejdspartner for familien med det handicappede barn.

Skolen er sin egen. Det er ikke sikkert, at familien betragter den som en del af kommunen. Det er heller ikke sikkert, at lærerne gør det. Kommunen, det er dem på Rådhuset, der sidder og flytter med papirerne. Og PPR- Pædagogisk-Psykologisk-Rådgivning? Tja, PPR med den specialiserede ekspertise er udover at være helt speciel måske en hybrid mellem kommunen og skolen?

Dem på kommunen træffer afgørelser, der har vidtrækkende konsekvenser for familien med det handicappede barn. Lige som det er rådgivningen fra dem på kommunen, der afgør, om en familie føler sig hørt og hjulpet.

Men ikke al rådgivning og ikke alle afgørelser udgår fra dem på kommunen. Kommunen har mange fremskudte bastioner, og folkeskolen er en af dem.

Familien kan søge rådgivning og vejledning hos læreren, pædagogen i skolefritidsordningen, skolesygeplejersken, talepædagogen i PPR eller hos skolelederen. Medarbejderne i og omkring skolen har lige som dem på kommunen pligt til at rådgive og til at vejlede familien om, hvor og hvordan de kan få den nødvendige støtte. Det er ikke sikkert, at de

i alle situationer er bevidste om, at de yder rådgivning i forvaltningslovens forstand. Det er heller ikke sikkert, at familien gør det klart, at den efterspørger rådgivning eller søger om støtte og ikke bare har brug for at snakke lidt frem og tilbage om situationen. Begge parter har en opgave i at kommunikere klart, men medarbejderen har den professionelle forpligtelse til at afklare samtalens formål og status.

En enkelt medarbejder i folkeskolen har en helt særlig status. Skolelederen i egen person træffer alle afgørelser om det enkelte barn. Det er ikke læreren eller psykologen, der afgør, om et barn kan få specialundervisning, og hvordan den skal tilrettelægges. Skolelederen har kompetencen på "sin" skole og er forbindelseskanalen til iværksættelse af specialpædagogiske foranstaltninger uden for skolen. Det er skolelederen, der træffer afgørelserne, som skal leve op til forvaltningslovens krav, og som giver familien klagemuligheder, hvis den er utilfreds med afgørelsen. Skolelederen er en af dem på kommunen.

....Men næppe noget sted er der et så massivt krav om borgerinddragelse som i folkeskolen. Folkeskolen er folkets skole. Derfor er der en stor pædagogisk udfordring for folkeskolen og skolelederen ikke mindst i at etablere et åbent og konstruktivt samarbejde med familien. Det er ikke sikkert, at skolen kan løse alle problemer, det kan den faktisk med garanti ikke. Men skolen er en krumtap, som også dem nede på kommunen må tænke på og samarbejde med som en integreret del af kommunens tilbud og støtte til gavn for familien med det handicappede barn.

Skoletid på stand by

Af konsulent Jane Olesen & informationsmedarbejder Thomas Christensen

Når en elev fungerer dårligt i et skoletilbud, kan skolen i en begrænset periode tilbyde enkeltmandsundervisning. I DUKH ser vi mange sager, hvor det bliver løsningen i en længere periode. Konsekvenserne kan være ret alvorlige for både familien og barnet. DUKHsen har besøgt Lone, som er mor til Julie. Julie kender alt til enkeltmandsundervisning – det var den måde, hun gik i skole på i mere end to et halvt år.

Interview:

Skoletid på standby

af konsulent Jane Olesen & informationsmedarbejder Thomas Christensen

I de første år i skolen ser det egentligt ud til at gå meget godt. Julie er tilsyneladende en helt almindelig pige, der trives i skolen. Ved forældremøderne bliver det bemærket, at hun fra tid til anden er lidt stille, og hun har også et højt sygefravær på grund af mavepine. Men herudover er der ikke noget, der giver anledning til speciel bekymring hos skolen.

Lone tager Julie ud af skolen

Efter 3. klasse begynder tingene imidlertid at gå skævt. Julie begynder at få det svært med skolen, til sidst vil hun ganske enkelt ikke derhen. Hun bliver deprimeret, får angstanfald og taler om selvmord. Lone forsøger igennem et stykke tid at få Julie tilbage i skole, men der er ikke noget at gøre.

Lone:

Til sidst gik det bare ikke længere. Julie var stresset og helt ude sig selv. Jeg så ingen anden udvej end at kontakte skolen og fortælle, at hun blev hjemme.

Det havde de ikke den store forståelse for, kunne jeg godt høre. Det blev nærmest karakteriseret som pjæk. Herudover gjorde skolen ikke andet end at sende en underretning til kommunen om Julies fravær.

Jagten på et nyt skoletilbud

Så går der en tid, hvor Julie går derhjemme, uden at familien hører fra hverken skole eller kommune. Lone er godt klar over, at denne situation er uholdbar, så hun tager selv initiativet.

Jamen – jeg ringede til gud og hver mand. Men lige lidt hjælp det. Til sidst fik jeg fat i en skolepsykolog, der kunne hjælpe. Han tog fat i skolen og fik dem overbevist om, at de måtte lave et skoleforløb.

Og det gør skolen så. Julie bliver tilbudt 10 timers ugentlig enkeltmandsundervisning. Det er Lone som udgangspunkt meget godt tilfreds med. For hende handler det meget om, at Julie skal i gang igen med sin skolegang, og her kan enkeltmandsundervisningen være en god, men midlertidig løsning. Herudover er det Lones opfattelse, at der snarest skal findes et reelt skoletilbud, der passer bedre til Julie.

Manglende sociale relationer

For problemet med enkeltmandsundervisningen er selvsagt, at Julie ikke har kontakt med andre børn. Skolen har godt nok i forbindelse med løsningen tilbudt Julie en SFO-plads, men det er ikke nogen anvendelig løsning for familien.

Lone:

Jamen fritidsordningen fungerede ikke. Julie kunne slet ikke overskue at møde de børn, som hun tidligere havde gået i klasse med. Pædagogerne ville egentligt gerne forsøge at integrere hende, men det gik bare ikke.

Resultatet bliver, at Julie mangler kontakt til andre børn i de to et halvt år, som ene-undervisningen kommer til at vare. Så konsekvensen bliver, at Julie i en lang periode mangler kontakt til andre børn. Men på intet tidspunkt reagerer skoleforvaltningen på dette, og Julie mister de få veninder, hun tidligere havde i sin SFO.

En hektisk hverdag

Forløbet medfører også en ret kaotisk hverdag for Lone, der kun kan få tingene til at hænge sammen, fordi hun kan trække på et familie-medlem og en fleksibel arbejdsgiver.

Min dag startede med, at jeg afleverede Julie hos noget familie klokken 8 om morgenen. Herefter af sted på arbejdet. I frokostpau-

sen kunne jeg så nå at hente hende og køre hende i skole. Herefter hentede jeg hende i skolen og afleverede hende igen for så at køre tilbage på arbejde. Det var godt nok en hård periode.

Det holder heller ikke i længden. Lone må på nedsat tid for at få tingene til at hænge sammen, og hun bliver kompenseret af kommunen for sin tabte arbejdsfortjeneste.

Udredning & undersøgelse

Et af problemerne i Julies sag er, at der går lang tid med at få hende udrett eller undersøgt ordentligt. Først bliver hun undersøgt af en psykolog i kommunens PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning). Psykologen har en mistanke om en diagnose i autismspektret, men psykologen vil ikke indstille Julies til specialundervisning, før der foreligger en rapport fra en psykiater. Og da denne rapport, der i øvrigt bekræfter PPR-psykologens mistanke om en autismediagnose, foreligger, er der gået over et år.

Da vi så fik rapporten, gik jeg ud fra, at vi nu endelig havde kurs imod et rigtigt skoletilbud. Jeg fik at vide, at rapporten ville blive sendt til skolens psykolog, men at vi blot skulle afvente besked fra kommunen.

Og det gjorde jeg så nogle måneders tid, men der skete ikke rigtigt noget. Jeg kontaktede skolen, de henviste til familieafdelingen, men der vidste man ikke noget.

I den forkerte stak

Herefter tager Lone så fat på et større detektiv-arbejde for at finde ud, hvad der er sket med Julies sag. Hun ringer rundt til mange forskellige afdelinger og forvaltninger på kommunen. Men heldigvis er der så en på hendes arbejde, der kender en person i forvaltningen, der arbejder med lignende sager. Herefter får hun kontakt med den rigtige person i skoleforvaltningen.

Her kan man med beklagelse oplyse, at Julies sag desværre har været forlagt. Kommunen beklager denne fejl, men lover så hurtigt som

muligt at finde et relevant skoletilbud til Julie.

Skoletilbud - specialskole

Det gør kommunen så – i første omgang tilbyder man undervisning i en lokal gruppeordning sammen med andre elever fra kommunen. Men Julie skal fortsat gå i sin gamle fritidsordning. Det er ikke nogen optimal løsning for Lone at se – blandt andet fordi der kun går drenge i gruppeordningen. Kommunen tilbyder så undervisning på en anden skole kombineret med Julies gamle fritidsordning – en løsning, der ville indebære 15-20 km taxakørsel hver vej.

Problemerne med disse tilbud var, at der ikke var andre elever på Julies alder – og heller ikke nogen piger. Og så var der heller ikke tale om et heldagstilbud. Det vil sige, Julie skulle gå i en almindelig fritidsordning. Og det fungerede jo ikke, vidste vi godt. Det faglige indhold var i orden, men alt det andet – kontakten til og samværet med andre børn - det haltedede. Og det var jo lige præcis det, det var vigtigt for Julie – og det hun havde manglet i så lang tid.

Specialskole i anden kommune

Derfor beslutter Lone sig for at afvise kommunens tilbud. Det hænger også sammen med, at Lone mener, at der findes et andet og bedre tilbud i en anden kommune. Her har hun fundet en specialskole, som også er et heldagstilbud med et integreret fritidstilbud. Men problemet er bare ifølge kommunen, at der ikke er plads.

Klagenævnet

Sagen havner derefter i Klagenævnet for vidtgående specialundervisning. Efter et halvt års sagsbehandling giver nævnet Lone medhold, blandt andet med den begrundelse at Julie har behov for et heldagstilbud. Sagen sendes tilbage til kommunen, der får besked på at finde et heldagstilbud til Julie.

Så regnede jeg naturligvis med at høre fra kommunen, men det gjorde jeg ikke. Til sidst ringede jeg så derop. Vi afholdte et møde, men jeg fik den nedslående besked, at kom-

munen ikke kunne finde et relevant skoletilbud.

Så stod jeg der - lige vidt. På det tidspunkt havde Julie modtaget enkeltmandsundervisning i mere end 2 år. Jamen der var jeg ret desperat. Jeg tog kontakt til en person på det politiske niveau, og hun gik ind i sagen. Der gik et stykke tid, og så fik jeg at vide, at der var blevet en plads på den skole, jeg ønskede.

En ny tilværelse

Nu er Julie startet på den nye skole. Og foreløbigt går det godt, hun har hurtigt fået kontakt til nogle af de andre børn. Hun er kommet ind i en positiv udvikling. Som Lone siger det:

Jeg har nu en datter, som for første gang er rigtig glad for at gå i skolen.

Efterskrift

Julies historie rummer nogle af de problemer, som vi ser i mange sager på specialundervisningsområdet. I den efterfølgende artikel "Julies sag og det generelle billede" går vi mere i dybden med nogle af sagens mere principielle problemstillinger set i relation til vores generelle erfaringer på dette område.

Julies sag og det generelle billede:

Specialundervisning

- 3 typiske problemstillinger

Historien om Lones jagt på et relevant undervisningstilbud til sin datter Julie rummer forskellige problemer, som vi i DUKH ser i mange andre sager. Det handler om borgere, der ikke får hjælp til at komme rundt i systemet - elever, der er fastholdt i enkeltmandsundervisning i en længere periode - og borgere, der ikke bliver rådgivet om mulighederne for hjælp. I denne artikel går vi mere i dybden med nogle af disse problemstillinger og ser på, hvilke konsekvenser det har for den berørte familie.

Af konsulent Jane Olesen &
Informationsmedarbejder Thomas Christensen

Problemerne i sagsbehandlingen på specialundervisningsområdet adskiller sig på mange punkter ikke væsentligt fra det, vi ser, på andre områder. Ventetid, mangelfuld vejledning og problemer med at få forskellige aktører i den offentlige sektor til at arbejde sammen. På skoleområdet er det i sagens natur tit skolen, der har den direkte kontakt til borgeren. Det betyder, at skolen skal være bevidst om at få spillet bolden videre til skoleforvaltningen eller den øvrige forvaltning, når et barns eller en families problemer rækker ud over skolens kompetence. Men skolens primære opgave er at undervise og ikke bedrive socialt arbejde, og deraf følger, at skolens primære fokus ligger på undervisningen.

1) Det starter i skolen - vejledningsforpligtigelse

Julies problemer starter i skolen. Lone får lov til at tage Julie ud af skolen, uden at skolen selv tager fat i problemstillingen. Det er klart, at forældrene selv påtager sig et ansvar, når de tager deres børn ud af skolen. Men det betyder ikke, at skolen kan se passivt til på sidelinjen.

Det handler om, at skolen skal varetage sin såkaldte vejledningsforpligtigelse.

Vejledningsforpligtelsen betyder, at skolen er forpligtiget til at vejlede i forhold til den relevante forvaltningsmyndighed, såsom skoleforvaltningen eller familieafdelingen. Skolelederen burde have været opmærksom på, at Lone havde behov for vejledning om rettigheder og muligheder inden for skoleforvaltningen, også selvom Lone ikke selv spurgte. F.eks. kunne Lone have fået vejledning om muligheden for andre undervisningstilbud til Julie, og vejledning om, hvem hun kunne samarbejde med, når der skulle tages beslutninger om en ny skoleplacering til Julie.

Vejledningsforpligtelsen betyder dog ikke, at skolelederen skal vejlede i alle kommunale forvaltningsforhold. Men det betyder, at skolelederen som repræsentant for forvaltningen har en forpligtelse til at henvise til, hvor en forælder kan finde vejledning om andet forvaltningsområde. I Lones situation kunne det have været relevant, hvis der var formidlet kontakt til familieafdelingen, som havde kunnet vejlede om kompensationsmulighederne i forhold til Julies nedsatte funktionsevne, og ikke mindst mulighederne for anden støtte til Julie, som isoleres socialt på grund af den manglende kontakt til andre børn i sit undervisningstilbud.

I DUKH kan vi se, at den manglende vejledning i lignende situationer medfører, at børn, unge og deres forældre ikke altid får den støtte, de har behov for. Og ofte er det først senere i et forløb, at forældrene bliver klar over, at der har været flere støttemuligheder for deres barn. Konsekvensen heraf kan være, at barnet mistrives i sin skole, isolerer sig fra sine klassekammerater og reagerer overfor forældre og søskende, når skoledagen er slut, fordi dagens energi er brugt på at tilpasse sig i stedet for at tage imod læring.

2) Mangelfuldt undervisningstilbud

Et andet problem i sagen handler om enkeltmandsundervisningen og omfanget af den. DUKH ser vi en del sager, hvor eleven enten ikke har et undervisningstilbud, eller hvor eleven som i Julies tilfælde modtager enkeltmandsundervisning i meget lang tid.

Bekendtgørelsen om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand påpeger, at en elev i ganske særlige tilfælde kan modtage enkeltmandsundervisning. Dog skal kommunen, mens undervisningen står på, stadig afsøge mulighederne for et egnet tilbud.

Oftest vil elever som i tilfældet med Julie modtage undervisning med nedsat timeantal. Som i Julies sag kan konsekvenserne være mange.

Børnene mangler kontakt til andre børn og bliver hæmmet i deres sociale udvikling. Fagligt kan de også blive sat tilbage, da undervisningen hverken lever op til folkeskolens krav om timetal eller fagligt indhold.

Familien kan blive meget presset. I DUKH ser vi familier, hvor forældrene må opgive deres

Enkeltmandsundervisning er ikke altid lykken...

arbejde, eller hvor de får en meget presset hverdag. I dette tilfælde må Lone gå på nedsat tid for at få hverdagen til at hænge sammen – en hverdag der også bliver presset af, at Lone bliver sygemeldt på grund af en alvorlig sygdom.

I Julies situation glemmer kommunen sagen, og derved bliver der ikke afsøgt muligheder for et egnet tilbud, mens hun modtager enkeltmandsundervisning. Det vil sige, at hun modtager enkeltmandsundervisning uden andet mål, end at kommunens undervisningsforpligtelse overholdes. I Julies tilfælde betyder det, at hun mister de få veninder, hun havde i skolen, og at hun kommer bagud i flere fag. Julies undervisning varetages af en enkelt lærer, som ikke har fagspecifik viden i alle fag. Dette billede ser vi også i andre sager – konsekvensen er, at det oftest er de tunge fag som dansk og matematik, der prioriteres.

Julie får kun undervisning i 10 timer om ugen. Derfor er Lone nødt til at inddrage familie i pasningen samt selv gå ned i arbejdstid.

Det er situationen for flere forældre, og oftest har "valget" konsekvenser for forældrenes arbejdsliv. I nogle tilfælde kan arbejdspladsen ikke tilbyde nedsat tid, så forælderen må forsøge at finde andet job. Det sker også, at forældrene kommer bagerst i køen, når det gælder kurser og kompetenceudvikling, idet vedkommende kun kan være til rådighed i en begrænset periode. Ligeledes sker det, at forælderen bliver afskåret fra noget af det sociale liv, der foregår på arbejdspladsen.

Vi ser forældre, der bruger deres ferie til at få hverdagen til at hænge sammen – med den konsekvens, at der ikke er ferie til at slappe af og være sammen med resten af familien. Vi ser forældre, der må bruge deres familie og netværk for at få hverdags-kabalen til at få op. Begge løsninger er i realiteten kun gode i en begrænset periode, da hverken ferie eller netværk kan bruges ubegrænset.

Barnets handicap og problemerne med kommunen er det, som familien bruger tiden og energien på. Og dermed bliver der ikke overskud til mange af de ting, som kendetegner et normalt familieliv.

Lone har heldigvis en fleksibel arbejdsgiver, der giver hende mulighed for at flekse ud, når hun har brug for det og mulighed for at gå på nedsat tid. Men som Lone påpeger, så er det en tid med hårde prøvelser og en tid, hvor energien kun bliver lagt ét sted, og det er i hjemmet.

3. Initiativet i sagen

Medvirkende til at Lone kører surt i det er utvivlsomt også, at hun hele tiden oplever, at det er hende selv, der skal drive sagen. I begyndelsen er der ikke nogen i skolen, der går ind og tager ansvar om situationen. De muligheder for hjælp, som der findes, bliver hun vejledt om af andre end kommunen. Og hun må selv tage kontakt og finde relevant skoletilbud, hvilket som beskrevet tidligere er kommunens opgave.

Når vi ser på det generelle billede i vores sager, så er det ikke usædvanligt, at forældrene selv må opsøge viden om området. De forældre, vi møder, kører oftest på, indtil der er en løsning for deres børn.

Der er ingen tvivl om, at mange forældre føler, at de står alene med problemerne. Og der er ingen tvivl om, at mange forældre er frustrerede og stressede fordi de føler, at de står helt alene med ansvaret for problemer, som de måske mangler faglige og personlige forudsætninger for at løse. Eller som Lone siger det:

Jeg tror, noget af det mest udmattende i forbindelse med denne sag har været, at det hele tiden har været mig selv, der har skullet drive processen. Jeg har måske manglet nogen, som har taget hånd om mig og fortalt mig, hvor jeg skulle gå hen og vist mig, hvilke muligheder jeg havde. Jeg har skullet finde ud af alt selv. Via en socialrådgiver i Autismeforeningen fandt jeg ud, at jeg havde mulighed for at få hjælp til at gå ned i tid og bliver kompenseret for min tabte arbejdsfortjeneste. Det søgte jeg og fik det bevilget, men jeg anede ikke, at muligheden fandtes. Og det var mig selv, der fandt det skoletilbud, som endte med at blive det rigtige for Julie. Men hvor kunne jeg godt have brugt noget hjælp – nogle der ville gå ind og tage et ansvar i Julies sag.

Lovgivningsguider

Hjælp os med at hjælpe borgere med handicap

DUKH har udgivet en række guider om forskellige ydelser, som vi ofte rådgiver om. Guiderne er tænkt, som en hjælp til den, der ønsker en kortfattet og let tilgængelig introduktion til de mest almindelige bestemmelser på et område. Hvis du sidder i en position, hvor du har kontakt med mennesker, der kunne bruge vores guider, så udfyld nedenstående kupon og send eller fax den til os. Guiderne kan også findes på www.dukh.dk. Du kan også bestille guider ved at sende en mail til mail@dukh.dk

Udfyld og fax denne side til DUKH på 75 54 26 69 eller send en mail til mail@dukh.dk

Ja jeg ønsker at få tilsendt en eller flere af DUKHs guider til borgeren

- Sæt kryds Arbejdsevnetoden antal: _____
- Sygedagepenge antal: _____
- Støtte til bolig antal: _____
- Merudgifter til børn antal: _____
- Tabt arbejdsfortjeneste antal: _____
- Støtte til bil antal: _____

Guider skal sendes til:

Kommune - organisation - forening _____

Kontaktperson _____

Adresse _____

Postnr. og by _____

Forældreinddragelse:

Når kommunen kører sagen

I DUKH ser vi mange sager på undervisningsområdet, hvor en kommune eller en skole ikke i tilstrækkeligt grad får inddraget familien og eleven. Konsekvensen er ofte dårligt samarbejdsklima mellem borger og myndighed og flere forskellige retssikkerhedsmæssige problemer. Vi ser på, hvad der sker, hvorfor det kan være svært for kommunen eller skolen at inddrage borgeren samt ikke mindst nogle af konsekvenserne.

Af konsulent Jane Olesen &
Informationsmedarbejder Thomas Christensen

Oskar er en 11 årig dreng, som efter indlæggelse på børnepsykiatrisk afdeling, har fået diagnoserne Aspergers syndrom og ADHD. Oskar har indtil indlæggelsen gået i almindelig folkeskole med 22 timers støtte ugentligt. Oskar bliver udskrevet i juni måned og kommer derfor ikke tilbage til sin klasse, inden sommerferien starter.

Efter indlæggelsen har børnepsykiatrisk afdeling peget på, at et lille struktureret miljø vil være det rette for Oskar. De har blandt andet foreslået et regionalt tilbud, som lever op til disse krav, og som kan rumme børn med Oskars vanskeligheder.

Men PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning) mener, at det nuværende tilbud er godt nok.

Oskars forældre er ikke enige heri og spørger til, om det er muligt at få Oskar optaget på den regionale specialskole med henvisning til, at lægen og psykologen på børnepsykiatrisk afdeling har peget på et lille struktureret tilbud. Men PPR fastholder, og Oskar forbliver i sin nuværende klasse.

Forældrene anmoder PPR om at uddybe, hvorfor de mener Oskar kan rummes i sin klasse, da han før indlæggelsen havde massive vanskeligheder med at rumme de andre børn.

Og forældrene beder om vejledning om, hvilke andre muligheder der findes. Psykologen fra PPR forklarer, at valget af Oskars eksisterende skole hænger sammen med det kommunale serviceniveau,

og at der desværre ikke vil være tid til at uddybe valget nærmere inden sommerferien.

Forældrene beslutter sig for at give PPRs forslag en chance. De kan godt se, at skolen tilbyder kendte omgivelser for Oskar, og de får lovning på, at skolen vil anvende mange støttetimer på at beskytte Oskar i forhold til de andre børn.

Efter sommerferien starter Oskar i sin hidtidige klasse. Det går fint de første dage i skolen, men han reagerer kraftigt, når han kommer hjem. Forældrene tager dette op med støttelæreren og klasselæreren, der forsikrer om, at man vil forsøge at sætte ind.

Oskar begynder også at reagere i skolen på, at han ikke trives. Skolen anmoder i flere tilfælde forældrene om at holde fri fra deres arbejde og tage Oskar hjem. Ved et møde i klassen bliver det klart, at Oskar er svær at rumme, og at tingene i klassen ikke fungerer, med mindre støttelæreren er til stede. Og familien får at vide, at Oskars støttetimer er reduceret til 15 timer om ugen og ikke 22 som sidste skoleår.

Skolen beder så forældrene om, at de fremover vil tage Oskar hjem i de timer støttelæreren ikke er i klassen. Klasselæreren foreslår, at Oskars forældre søger tabt arbejdsfortjeneste efter Lov om Social Service § 42 i de timer, de må forlade deres arbejde på grund af Oskar.

Problemerne i sagen: Hvem er ansvarlig?

I casen ser vi, at der er flere instanser inde i billedet i forhold til anbefalinger af Oskars skoletilbud.

Sundhedsvæsenet, som har undersøgt Oskar, peger på én slags tilbud, og PPR-psykologen peger på et andet. Kommunen (skolen) iværksætter det tilbud, PPR-psykologen peger på.

Hverken sundhedsvæsenet eller PPR har som udgangspunkt kompetence til at træffe en afgørelse om, hvilket skoletilbud Oskar skal have, men begge instanser har ret til at pege på et tilbud. PPR skal udtale sig om behovet for og ordningen af specialundervisning, og kompetencen til at træffe en afgørelse om iværksættelse af specialundervisning er skolelederens. Dog skal kommunalbestyrelsen og derved ofte skoleforvaltningen foretage henvisning til undervisning i regionale foranstaltninger, det vil sige specialiserede skoletilbud under regionernes forvaltning.

I Oskars situation sker sagsbehandlingen sikkert i den rette forvaltning, men der handles henover hovedet på forældrene. Dels kan forældrene være forvirrede over, hvem der har kompetencen, da der er mange, der har en mening om Oskars skoleplacering. Dels bliver det ikke tydeliggjort, at der træffes en forvaltningsmæssig beslutning om Oskars skoletilbud. Ligeledes vejledes der heller ikke om andre tilbud - med andre ord bliver kommunens vejledningsforpligtigelse tilsidesat. Der er altså ikke gennemsigthed i sagsbehandlingen, og det er ikke tydeligt, hvem der har kompetencen i forvaltningen af sagen.

I dette tilfælde vælger forældrene at modtage tilbudet til Oskar. Men spørgsmålet er, om de ved, hvor de skal henvende sig, hvis de ville klage eller have et andet tilbud

Uformel sagsbehandling

I forlængelse heraf kan man konstatere, at en stor del af problemet i Oskars sag ligger i den omstændighed, at der bliver foretaget en del uformel sagsbehandling. Det vil sige, der bliver truffet en række afgørelser, som bliver videreformidlet mundtligt uden almen vejledning eller klagevejledning - på en måde, hvor

familien dårligt er klar over, at der er tale om afgørelser.

For forældrene er situationen altså, at deres ønsker og forventninger til Oskars skoletilbud ikke er opfyldt. De har fået mundtlige afgørelser uden yderligere vejledning og har ikke modtaget information om klagemuligheder. Og her er det vigtigt at påpege, at der er tale om en afgørelse i forvaltningslovens forstand, og den derfor burde leve op til denne lovs regler om partshøring, skriftlighed, begrundelser og klagevejledning.

I Oskars situation ville det være muligt at anke kommunens beslutning til Klagenævnet for vidtgående specialundervisning*, da Oskar er en elev med vidtgående vanskeligheder, som kræver støtte i over halvdelen af de ugentlige skoletimer. Det betyder, at beskeden om, at Oskars skolesituation kun er betinget af kommunens serviceniveau, heller ikke er gyldig. Men den uformelle sagsbehandling medfører også, at forældrene aldrig nogensinde når at blive klar over, at der er tale om en afgørelse, som de kan klage over.

Inddragelse

Et andet markant problem i sagen – som vi også ser i mange andre sager er, at forældrene ikke bliver inddraget ordentligt i sagen. Det er forvaltningens pligt i sager som denne at samarbejde med forældrene og eleven om et skoletilbud.

Henvisningen til Oskars specialundervisning sker efter PPRs rådgivning - efter samråd med forældrene. Men forældrene er i al hast inddraget efter Oskars indlæggelse, uden at have fået reel indflydelse. Forældrene tilslutter sig dog tilbuddet, men uden yderligere vejledning eller orientering om de reelle betingelser for tilbuddet.

Inddragelse – støttetimer

Skolelederens beslutninger om ændring i betingelserne for Oskars skoleforløb skal ligeledes træffes i samråd med forældrene. Og her er det et problem, at der uden videre bliver ændret i støttetimerne. Sagen falder ud med, at Oskar skal fortsætte på sin skole som hidtil. Oskar har før sin indlæggelse fået støtte i 22 timer, og forældrene forventer, at Oskars

støttetimer også fortsætter som hidtil – de har ikke grund til andet, idet de ikke er blevet oplyst andet.

Derfor er det så ikke i orden, at skolen rent administrativt ændrer antallet af støttetimer – dette er også en afgørelse, og denne skal, være fulgt op af begrundelser og klagevejledning, så forældrene ved, hvor de står.

Konsekvenser af sagsbehandlingen – familiens situation

Der er meget i sagen, der tyder på, at skoletilbuddet alligevel ikke har været det rigtige for Oskar. Det får selvsagt betydelige konsekvenser for Oskars faglige udvikling og sociale trivsel

Skolen beder familien om at tage fri fra arbejde for at passe sønnen i de timer, hvor der ikke er støtte på Oskar, og det er galt, da skolen har undervisningsansvaret for Oskar. Pludselig handler sagen også om, at forældrene får svært ved at passe deres arbejde, på lige fod med at skolen ikke kan passe deres ansvar overfor Oskar.

I denne forbindelse er det heller ikke nødvendigvis korrekt, når klasselæreren henviser til, at forældrene kan søge kompensation for tabt arbejdsfortjeneste efter Lov om Social Service § 42, da problemet rent faktisk er opstået på grund af skolesammenhængen. Det er et godt og velment forsøgt på at få løst et akut problem, men en sådan hjælp ville i givet fald principielt skulle ydes af skoleforvaltningen.

Det interessante er, at eksemplet viser, at skolen arbejder ud ad det gale spor. Det er jo hverken Oskar, forældrenes arbejde, men skoletilbuddet der er problemet. Og det sigte har skolen mistet.

DUKHs erfaringer – hvorfor går det galt

Det er naturligvis svært at sætte fingeren præcist på, hvad der går galt i Oskars sag og i lignende sager. En ting er dog sikker: Der er som i Oskars sag oftest mange faktorer, der spiller ind.

Kommunikation spiller en stor rolle i sagerne. Der er ofte usagte forventninger til støttetimer, mangelfuld vejledning om muligheder indenfor

skoletilbud og ingen egentlige afgørelser. Vi ser, at forældre ikke får skriftlige afgørelser eller vejledning om, hvem der skal træffe afgørelser, og hvilke tilbud der kan træffes afgørelser om.

Der er ingen tvivl om, at man i kommunerne bestræber sig på at samarbejde bedst muligt om børn med særlige behov, men vi ser også i mange sager, at skoleforvaltninger og PPR er tyngt af et stort arbejdspress. Det kan få den konsekvens, at der ikke ydes den korrekte vejledning.

Det er vigtigt at sige, at vi i sager som Oskars oplever, at de fagpersoner, der er involverede, er dybt engagerede og har børnenes bedste for øje. Der er ingen, der med fuldt overlæg handler mod familiens bedste, men tid og manglende forvaltningsretslig rutine, kommer ofte til at spille en rolle.

Ligeledes er der ingen tvivl om, at skolens primære opgave er af pædagogisk karakter, og derfor kan forvaltningsretten godt blive (over)set som en administrativ rutine, der hører til andet steds. Skolen tager nok ansvar for det pædagogisk faglige, men har sværere ved at tage det forvaltningsretlige ansvar, når man møder en familie, der har brug for formel

sagsbehandling udover den pædagogisk faglige.

Vi ser også, som i Oskars situation, at man undlader at underbygge begrundelser for skolevalg eller støtte skriftligt og fagligt. Forældrene får ikke muligheden for at se de faglige argumenter for et skolevalg, og kan derfor være dårligt stillede i en eventuel klagesag. PPR og skoleforvaltning har en forpligtelse til at handle forvaltningsmæssigt korrekt, også selvom ferien står for døren, som i Oskars situation.

Oskars situation kunne ikke nødvendigvis have været undgået, men med tydelig kommunikation og kommandoveje, kunne forældrene have været anderledes oplyst om indholdet i Oskars skoletilbud og derved have været bedre forberedt end beskrevet. Det kunne måske ikke have ændret på Oskars skoletilbud inden sommerferien, men forældrene havde haft mulighed for at se på de faglige argumenter og gå i dialog med kommunen om disse. I sidste ende kunne de med den korrekte viden og vejledning have fået en anden oplevelse af skoleplaceringen, og de kunne have vidst, hvor de skulle henvende sig, hvis der var noget de var i tvivl om eller havde brug for at klage.

***Klagenævnet**

Klagenævnet for vidtgående specialundervisning er i medfør af folkeskoleloven en uafhængig klagemyndighed, der træffer afgørelse i sager om tilbud om specialundervisning til elever i folkeskolen, der har behov for undervisning i specialskoler/-klasser, eller elever med behov for omfattende støtte i almindelige klasser. Klagenævnet behandler endvidere klager over ungdomsuddannelse til unge med særlige behov og klager over retlige spørgsmål vedrørende specialundervisning for voksne. Læs mere om Klagenævnet i artiklen: [Det betaler sig at klage](#)

Kilde: www.klagenavn.dk

Skolen skal inddrage forældrene

Lovgivning på specialundervisningsområdet lægger op til, at myndighederne skal inddrage i forældrene i høj grad. Men at det står i loven er ikke i alle tilfælde en garanti for, at borgeren bliver hørt i sin sag, og slet ikke en garanti for, at borgeren oplever at være hørt...

Af centerleder Alice Brun

Der var engang, hvor myndigheden vidste bedst, og hvor myndighedens autoritative tale var netop autoritativ. Den tid er for længst forbi.

Myndigheden skal fortsat have en særlig viden og forvalte lovgivningens ånd og bogstav korrekt, men borgeren står i centrum, borgeren skal inddrages, høres, samarbejdes med og have medbestemmelse. Og det står endda i loven, som myndigheden forvalter. Men at det står i loven er ikke i alle tilfælde en garanti for, at borgeren bliver hørt i sin sag, og slet ikke en garanti for, at borgeren oplever at være hørt.

Borgernes dialog og samarbejde - eller rettere mangel på samme - med det offentlige forvaltninger og institutioner er et af de gennemgående temaer i borgeres henvendelser til DUKH - også på Folkeskoleområdet.

Nogle gange er der tale om misforståelser, fordi forældrene og medarbejderne ganske enkelt taler forbi hinanden. Medarbejderen er ikke opmærksom på, at borgeren har andre forudsætninger, ikke kender lovgivningen og systemerne, og derfor har brug for en mere indgående forklaring og dialog. Forældrene får ikke udtrykt deres tvivl eller uenighed tilstrækkelig tydeligt og efterspørger ikke svar.

Andre gange er der reelt tale om, at læreren, skolelederen, og medarbejderne i PPR og den kommunale forvaltning ikke overholder lovens krav til inddragelse og høring af forældrene.

Eksempler, hvor forældrene oplever problemer i samarbejdet med kommunen

Uden at tage stilling til, om forældrene eller kommunen (skolen, PPR, skoleforvaltningen) har ret kan vi konstatere, at vi får mange henvendelser, hvor forældrene ikke oplever, at den specialpædagogiske indsats bliver tilrettelagt i samråd med dem. Her er eksempler på forskellige sagstyper:

Sønnen på 9 år går i specialklasse. Forældrene er utilfredse med skoletilbuddet. Det faglige niveau er for dårligt, og der er mange skiftende lærere. Der er ikke en plan for undervisningen og ikke struktur nok efter forældrenes mening. De forsøger at få et møde i stand med skolen, men oplever ikke, at de bliver lyttet til.

-

Den 15-årige datter har Aspergers syndrom. Hun har gået i almindelig folkeskole og modtaget specialundervisning til og med 7. klasse. Pigen begynder at få det dårligt i 7. klasse og bliver i 8. klasse placeret i en specialklasse. Dette forværrer datterens sygdom, og hun bliver indlagt på børnepsykiatrisk afdeling. Forældrene vil gerne have hende tilbage i en almindelig klasse. Kommunen giver afslag på at lade datteren komme tilbage til sin gamle folkeskole med støtte, selvom børnepsykiatrisk afdeling vurderer, at hun kan klare en almindelig skole.

-

Familien flytter til en ny kommune. Sønnen, som har ADHD, gik i den tidligere kommune i en heldagsklasse med 6 elever.

I den nye kommune mener PPR, at drengen kan klare en almindelig folkeskole uden støtte i en klasse med 22 elever. Der er knyttet en støttelærer til et andet barn i klassen, som PPR mener samtidigt kan støtte sønnen. Forældrene er uenige heri og holder derfor drengen hjemme. Familien har selv undersøgt mulighederne i området og peger på en specialskole. Dette vil PPR ikke støtte. PPR afviser endvidere at bevilge yderligere støtte til den nuværende klasse. Familien har forsøgt at få et skriftligt svar fra PPR, som imidlertid mener, at et mundtligt svar er tilstrækkeligt.

-

En dreng med ordblindhed går i 6. klasse. Drengen har støttelærer i næsten alle timer. En læseundersøgelse viser, at drengen har brug for en IT-rygsæk. Familien søger om en IT-rygsæk gennem PPR og skolen, men får ikke nogen afgørelse. Skolen har ingen planer for, hvordan drengen skal støttes med IT, støttetimer m.v. Sagen har kørt i lang tid, og forældrene er ikke trygge ved samarbejdet med skolen og PPR.

Forældrenes inddragelse på specialundervisningsområdet

Kigger man alene på bekendtgørelsen (om folkeskolelovens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand) optræder forældrene i mange sammenhænge. Nogle af dem, der vedrører skoleforløbet, er oplistet neden for:

- Hvis skolelederen mener, at der skal laves en pædagogisk-psykologisk vurdering,

skal hun rekvirere den efter samråd med forældrene og eleven. Hvis forældrene modsætter sig, kan hun kun gøre det, hvis hun anser det for absolut påkrævet, at der foretages en vurdering af elevens behov for specialpædagogisk bistand (§3, stk.4)

- Når PPR har lavet en vurdering, skal den sendes i kopi til forældrene, samtidigt med at den fremsendes til skolelederen (§3, stk.5).
- Hvis der er brug for at supplere PPRs vurdering med udtalelser fra andre sagkyndige, skal det ske i samråd med forældrene (§3, stk.6)
- Hvis forældrene er uenige i PPRs vurdering, skal det skrives ind i vurderingen sammen med PPRs vurdering af, om den foreslåede specialpædagogiske bistand er absolut påkrævet.
- Hvis forældrene modsætter sig, at der iværksættes specialpædagogisk bistand, kan skolelederen kun gøre det, hvis hun finder det absolut påkrævet af hensyn til elevens udvikling (§ 4, stk.1)
- Skolelederen skal lægge betydelig vægt på forældrenes ønsker med hensyn til den nærmere tilrettelæggelse af den specialpædagogiske bistand (§ 4, stk.1)
- Hvis kommunen overvejer at bruge specialpædagogisk bistand fra regionen, skal det ske i samråd med forældrene (§ 3, stk.6)
- Hvis kommunen mener, at eleven skal have specialpædagogisk bistand på en

anden skole end distriktsskolen, skal den så vidt muligt følge forældrenes og elevens ønske om skolemæssig placering. (§ 4, stk.2)

- Kommunen skal have samtykke fra forældrene, hvis den vil henvise eleven til en anden skole end folkeskolen, dvs. en friskole, efterskole eller husholdningsskole (§ 4, stk.4)
- Forældrene skal orienteres skriftligt om alle indstillinger, rapporter og beslutninger om iværksættelse af specialpædagogisk bistand (§ 4, stk.5)

Der findes tilsvarende regler om forældrenes inddragelse, når eleven skal henvises til et regionalt specialpædagogisk tilbud, fordi barnet har brug for særlig vidtgående hensyntagen eller støtte.

Procedurene, der sikrer forældrenes inddragelse, kan alene fraviges, hvis eleven befinder sig i en særlig vanskelig situation, som nødvendiggør, at skolen griber ind med det samme. Hvis skolen mener, at eleven skal have specialpædagogisk bistand i mere end 3 uger, skal skolelederen hurtigst muligt iværksætte den sædvanlige procedure med inddragelse af PPR og forældrene.

Formuleringen "i samråd med forældrene" går igen i flere andre bestemmelser. At afgørelser skal træffes "i samråd med forældrene" er ikke det samme som, at forældrene bestemmer. Men det understreges flere steder, at skolelederen skal have tungtvejende grunde til at træffe beslutninger, som forældrene er imod.

Andre problemstillinger på specialundervisningsområdet:

Specialundervisning - mere end undervisning

Af centerleder Alice Brun

De øvrige artikler i dette tema-hæfte omhandler kun et udsnit af de problemstillinger, vi møder inden for Folkeskolelovens område. I denne artikel giver vi en kort gennemgang af nogle af øvrige problemer, som vi ser på området

Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

§ 2. Specialpædagogisk bistand til elever i børnehaveklassen, grundskolen og 10. klasse omfatter:

- 1) Specialpædagogisk rådgivning til forældre, lærere eller andre, hvis indsats har væsentlig betydning for elevens udvikling.
- 2) Særlige undervisningsmaterialer og tekniske hjælpemidler, som er nødvendige i forbindelse med undervisningen af eleven.
- 3) Undervisning i folkeskolens fag og fagområder, der tilrettelægges under særlig hensyntagen til elevens indlæringsforudsætninger. For elever i børnehaveklassen omfatter specialpædagogisk bistand undervisning og træning, der tilrettelægges efter elevens særlige behov.
- 4) Undervisning og træning i funktionsmåder og arbejdsmetoder, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af psykiske, fysiske, sproglige eller sensoriske funktionsvanskeligheder.
- 5) Personlig assistance, der kan hjælpe eleven til at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen.
- 6) Særligt tilrettelagte aktiviteter, der kan gives i tilslutning til elevens specialundervisning.

Specialpædagogisk bistand er mere end specialundervisning. Alle ved, at folkeskolen udover den almindelige undervisning yder specialundervisning. Den faglige undervisning af barnet er naturligvis central, fordi den er selve kernen i skolens opgave. Men når det gælder børn med særlige behov, herunder børn med handicap, er specialundervisning kun et af flere specialpædagogiske tilbud.

Det bliver somme tider overset, glemt eller afvist. Eller der sker det, at forældrene og eleven kommer til at pendle mellem skolen og socialforvaltningen, fordi begge parter mener, at ansvaret for at give støtten ligger det andet sted.

Den korte version af sektoransvarlighedsprincippet, som også er bygget ind i den specifikke lovgivning på mange områder, er, at det er skolen, der skal sørge for, at barnet kan modtage undervisning og yde støtte i den forbindelse. Mens det er den sociale sektor, der er ansvarlig for forsyngelse m.v.

Specialpædagogisk bistand omfatter også praktisk hjælp

I nogle henvendelser kan vi se, at skolen åbenbart ikke er opmærksom på, at specialpædagogisk bistand også omfatter "personlig assistance, der kan hjælpe eleven til at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen".

En 6-årig pige med fysisk handicap, herunder lammelser i begge ben, er lige startet i skolen. Hun bruger kateter, og det skal tømmes 2 gange i løbet af skoledagen. Skolen meddeler, at den ikke har penge til at dække udgiften til en hjælper. Kommunens sagsbehandler oplyser, at der ikke er mulighed for at dække udgiften ved at give moderen kompensation for

tabt arbejdsfortjeneste. Konsekvensen er, at moderen to gange om dagen tager af sted fra sit arbejde for at hjælpe datteren. Moderens arbejdssituation er helt uholdbar.

-

En 5-årig dreng med muskelsvind skal begynde i skolen. Forældrene kontakter kommunen for at finde ud af, hvem der skal lave en vurdering af, hvor meget personlig hjælp drengen skal have i skolen. Sagsbehandleren i socialforvaltningen henviser forældrene til PPR. Efter lang tid meddeler PPR, at det ikke er dem, der skal lave vurderingen, og PPR henviser forældrene til at tage kontakt til sagsbehandleren igen. Moderen er i vildrede med, hvem der skal foretage vurderingen. Skolen, PPR eller sagsbehandleren?

Manglende ressourcer er ikke nogen saglig begrundelse for at give afslag hverken på personlig assistance eller anden specialpædagogisk bistand. Det er skolens og ikke forældrenes opgave at give den nødvendige praktiske hjælp i skoletiden. Dermed kan det heller ikke blive aktuelt at få det sociale område til at

afholde udgiften ved at give en af forældrene kompensation for tabt arbejdsfortjeneste for at yde hjælpen.

Det er ikke ualmindeligt at forældrene i denne type spørgsmål bliver sendt frem og tilbage mellem den sociale sektor og undervisningssektoren. Medarbejdernes kendskab til hinandens sektorer er i disse tilfælde også ofte så begrænset, at forældrene ikke bliver vejledt om, hvor de med sikkerhed kan få rådgivning, - de oplever at blive efterladt i et tomrum.

PPR kan ikke fralægge sig ansvaret for at vurdere, hvilken praktisk hjælp et barn skal have for at kunne klare skolegangen. Personlig assistance er en del af den specialpædagogiske bistand. Der skal udarbejdes en pædagogisk-psykologisk vurdering som grundlag for beslutning om iværksættelse af specialpædagogisk bistand, både når det gælder skolebørn og børn i førskolealderen. Det er muligt, at PPR ikke selv råder over den faglige kompetence, der skal til for at foretage den konkrete vurdering, men PPR kan i så fald indhente oplysninger og inddrage andre fagfolk.

Yderligere fakta fra DUKHs rådgivningserfaringer på undervisningsområdet

- i 2007 registrerede vi 90 henvendelser inden for Folkeskoleloven, i år har vi indtil nu fået 143.
- lidt mere end en femtedel omhandler børn med ADHD, lige så mange børn med autisme, og resten fordeler sig på en lang række forskellige handicap.
- langt de fleste henvendelser omhandler specialundervisning. Forældre fortæller, at børn i perioder går hjemme uden undervisning, støttetimerne reduceres, der bevilges for få støttetimer, skolen har ikke råd til at give støtte, forældrene ønsker et andet skoletilbud.
- mange henvendelser viser, at der er brug for at skærpe skoleområdet opmærksomhed på, at forvaltningslovens bestemmelser om sagsbehandling også gælder her. Forældre har svært ved at få skriftlige afgørelser og begrundelser for afgørelserne, de får ikke tilstrækkelig rådgivning og ikke klagevejledning.

Klagenævnet for vidtgående specialundervisning:

Det betaler sig at klage

Klagenævnet for vidtgående specialundervisning behandler klager over:

- henvisning til specialundervisning,
- afslag på henvisning til specialundervisning og
- tilbagekaldelse af henvisning til specialundervisning.

Forældre kan altså klage, hvis de er utilfredse med, at deres barn henvises til specialundervisning, hvis kommunen giver afslag på at henvise deres barn til specialundervisning, eller hvis kommunen vil standse den specialundervisning, som hidtil er givet.

Klagenævnet behandler kun klager, hvor eleven har behov for vidtgående specialundervisning, dvs. går i en specialklasse eller på en specialscole eller har/søger om støtte i "den overvejende del af undervisningen"- mere end halvdelen af timerne. Vil forældrene klage over andre afgørelser i folkeskolen, skal det ske til kommunalbestyrelsen. (Klagerreglerne er beskrevet i Folkeskolelovens § 51)

Klagenævnet skriver i deres rapport for 2007, at de har modtaget i alt 384 klager. Det er væsentligt flere end tidligere år, men ikke mange i betragtning af, at nævnet vurderer, at ca. 20.000 børn hører til målgruppen.

Klagenævnet finder lige som DUKH mange sagsbehandlingsfejl: det er uklart, hvem i kommunen, der træffer hvilke afgørelser hvor-

når, begrundelserne er mangelfulde, der gives ikke klagevejledning, forældrene inddrages ikke tilstrækkeligt osv.

Knap 60 % af klagerne vedrørte i 2007 enten afslag på vidtgående specialundervisning, afslag på optagelse i specialklasse eller afslag på optagelse i specialscole.

Klagenævnet afviste af forskellige grunde at behandle knap en femtedel af klagerne. En tredjedel af klagerne trak forældrene tilbage, før nævnet havde realitetsbehandlet klagen, fordi forældrene og kommunen alligevel fandt frem til en løsning, forældrene kunne acceptere.

Resten af klagerne - 144 - blev realitetsbehandlet.

- Klagenævnet ændrede eller hjemviste kommunens afgørelse i 2/3 af de klager, der blev realitetsbehandlet.

- Klagenævnet gav kommunen medhold i 1/3 af afgørelserne.

Forældrene har således haft stort udbytte af at indbringe deres barns sag for Klagenævnet. Enten på den måde, at kommunen af egen drift har genoptaget sagen og ændret deres første afgørelse i samråd med forældrene, eller i form af at Klagerådet har ændret kommunens afgørelse.

Med andre ord: det kan betale sig at klage.

Klagenævnet for vidtgående specialundervisning - www.klagenaevnet.dk

Klagenævnet for vidtgående specialundervisning er en uafhængig klagemyndighed, der træffer afgørelse i klager over kommuners tilbud om specialundervisning til elever i folkeskolen, der har behov for undervisning i specialscole/-klasser eller omfattende støtte i almindelige klasser. Klagenævnet behandler endvidere klager over ungdomsuddannelse til unge med særlige behov og klager over retlige spørgsmål vedrørende specialundervisning for voksne.

Guide til yderligere viden

- her kan du finde mere information om skoleområdet

www.borger.dk

Borger.dk er en elektronisk indgang til "hele det offentlige Danmark. Du kan finde oplysninger om specialundervisning ved at søge på Emner Skole og uddannelse / folkeskolen, privatskoler, efterskoler / folkeskolen / specialundervisning.

[Undervisningsministeriet - www.uvm.dk](http://www.uvm.dk)

Du kan finde information om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand ved at søge på Uddannelse / Folkeskolen / Specialundervisning.

Her kan du også finde svar på de hyppigst stillede spørgsmål.

[Forældrerådgivningen - www.foraeldreraadgivningen.org](http://www.foraeldreraadgivningen.org)

Forældrerådgivningen er en uvildig rådgivning, som er finansieret af Undervisningsministeriet for en treårig forsøgsperiode med start den 1. januar 2006. Den har til formål at give råd og vejledning til forældre, der oplever, at deres børn har problemer i skolen, og til alle parter omkring skolen.

[Skole og Samfund - www.skole-samfund.dk](http://www.skole-samfund.dk)

Skole og Samfund er en forening for skolebestyrelser og andre interesserede med tilknytning til den danske folkeskole. Skole og Samfund er forældrenes repræsentant over for politikere og samarbejdspartnere - både på landsplan og på lokalplan. Formålet er at styrke folkeskolen og samarbejdet mellem hjem og skole.

Der er mulighed for at stille spørgsmål og få svar gennem hjemmesidens brevkasse, søg under Folkeskolen eller ved at sende en mail.

[Skolestyrelsen - www.skolestyrelsen.dk](http://www.skolestyrelsen.dk)

Styrelsen for Evaluering og Kvalitetsudvikling af Grundskolen, Undervisningsministeriet, KL, Danske Regioner og Danske Handicaporganisationer er ved at udarbejde en vejledning om sagsbehandling på specialundervisningsområdet.

Brug Google eller en anden søgemaskine til at finde "Udkast til vejledning om sagsbehandling i sager om specialundervisning."

Vejledningen henvender sig først og fremmest til de myndighedspersoner, der har ansvaret for at træffe afgørelse om specialundervisning/specialpædagogisk bistand. Det vil sige skoleledere, børne- og kulturchefer, kommunale sagsbehandlere og PPR-medarbejdere.

Vejledningen skal betragtes som en hjælp til at tilrettelægge og gennemføre et godt sagsforløb.

Børne- og Ungeområdet: Støtte og indsatser til børn med fysisk og psykisk handicap

Få viden og overblik over problemstillinger og udfordringer samt regler indenfor området børn og unge med handicap

Indhold

Kurset giver dig:

- viden og overblik over livsvilkårene for disse børn og deres familier og de særlige udfordringer i arbejdet med familierne og regler om handicapkompenserende ydelser
- viden om reglerne for særlig støtte til børn og unge - med fokus på børn med handicap
- indsigt i DUKH's erfaringer fra enkeltsagsrådgivning om dilemmaer, som ofte opstår i sagsbehandlingen
- eksempler på konkrete arbejdsmetoder
- overblik over området, men vi når ikke i dybden med de enkelte emner

Kurset tager udgangspunkt i fire overordnede temaer:

- Livsvilkår får familier med børn med handicap, formål med støtten, mødet mellem "normalverdenen" og "systemverdenen"
- Handicapkompenserende støtte efter Serviceloven
- Anbringelsesreformen, særlig støtte til børn efter Serviceloven med særlig fokus på børn med handicap
- De svære skift - overgang fra ung til voksen

Målgruppe

Målgruppen er sagsbehandlere eller socialrådgivere, der arbejder med børn og unge med psykiske eller fysiske funktionsnedsættelser. Kurset henvender sig både til ledere, myndighedssagbehandlere og socialrådgivere i dag- og døgnforanstaltninger for børn og unge med handicap.

Tid & Sted

2009

16. - 17. marts:	Aalborg
27. - 28. april	Næstved
7. - 8. september	Århus
26. - 27. oktober	København

Mulighed for at rekvirere kurset

Derudover tilbyder DUKH i samarbejde med Servicestyrelsen dig muligheden for at rekvirere kurset gratis til din arbejdsplads.

Tilmelding COK - Center for Offentlig Kompetenceudvikling

Kurset afholdes i samarbejde med Servicestyrelsen. For yderligere information kontakt fagansvarlig Vibeke Larsen, tlf.: 22 68 23 00, e-mail vibeke.larsen@dukh.dk. Tilmeldingen på <http://cok.dk/side.asp?side=Kategorier.asp&kategori=3&id=9318&HideRightMenu=1&pageid>

Få DUKHsen i din indbakke

Udfyld og fax denne side til DUKH på 75 54 26 69 eller send en e-mail til thomas.christensen@dukh.dk

Sæt kryds Ja tak jeg ønsker at modtage DUKHsen

Navn _____

E-mailadresse _____

Evt. kommune - organisation - forening _____

Vi behandler alle oplysninger med fortrolighed, og vi videreformidler ikke e-mailadresser til andre.

DUKHsen - temahæfte udgivet af

DUKH
Banegårdspladsen 2, 2. sal
6000 Kolding
Tlf. 7630 1930

Redaktion og kontaktperson
Informationsmedarbejder Thomas Christensen
thomas.christensen@dukh.dk
Dir. tlf.: 22 68 10 47